

การศึกษาการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อภาวะซึมเศร้าของผู้ติดเชื้อเอชไอวี
โรงพยาบาลกระทู้มแบน อำเภอกระทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

นางสายสุดา โภชนากรณ์

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2548

I 22281757

A STUDY OF USING EMPOWERMENT PROGRAM ON DEPRESSION IN
PERSONS WITH HIV, KRATHUMBANE HOSPITAL, SAMUTSAKORN
PROVINCE.

Mrs. Suysuda Pochnagone

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing Chulalongkorn University
Academic Year 2005

สายสุดา โภชนากรณ์ : การศึกษาการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อภาวะ
ซึมเศร้าของผู้ติดเชื้อเอชไอวี โรงพยาบาลกระทุมแบน อำเภอกะทุมแบน จังหวัด
สมุทรสาคร (A STUDY OF USING EMPOWERMENT PROGRAM ON
DEPRESSION IN PERSONS WITH HIV, KRATHUMBANE HOSPITAL,
SAMUTSAKORN PROVINCE)

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.เพ็ญพัทธ์ อุทิศ, 124 หน้า.

การศึกษานี้เป็นการดำเนินการโครงการศึกษาอิสระ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ
ภาวะซึมเศร้าของผู้ติดเชื้อเอชไอวีก่อน และ หลังได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ กลุ่ม
ตัวอย่างคือ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีภาวะซึมเศร้า ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์
คุณสมบัติ จำนวน 20 คน จากผู้มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลกระทุมแบน
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ ประกอบด้วยกิจกรรม 4
ขั้นตอน คือ การสร้างสัมพันธภาพ การเสริมสร้างแหล่งพลังอำนาจ การสร้างพลังอำนาจและ
การปรับเปลี่ยนความคิด เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับการศึกษา มี 2 ชุด คือ แบบประเมินแหล่ง
พลังอำนาจ และ แบบประเมินความคิดอัตโนมัติด้านลบ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ
แบบประเมินภาวะซึมเศร้าด้วยตนเองของเบค เครื่องมือทุกชุดผ่านการตรวจสอบความตรงเชิง
เนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเครื่องมือกำกับการศึกษาและเครื่องมือรวบรวมข้อมูล มีค่าความ
เชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์ของแอลฟา ตามวิธีของ คอนบราค เท่ากับ 0.87, 0.82 และ 0.81
ตามลำดับ เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าก่อน และ หลังการ
ดำเนินการโครงการโดยใช้สถิติทดสอบที (Dependent t – test) โดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยของภาวะซึมเศร้าหลังการใช้โปรแกรมการเสริมสร้าง
พลังอำนาจ มีค่าต่ำกว่าก่อนการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 (\bar{X} = 6.80 และ 20.50 ตามลำดับ, $t = 13.383$)

สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4777822036: MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD: PERSONS WITH HIV / DEPRESSION / EMPOWERMENT

SUYSUDA POCHNAGONE : A STUDY OF USING EMPOWERMENT PROGRAM ON DEPRESSION IN PERSONS WITH HIV, KRATHUMBANE HOSPITAL, SAMUTSAKORN PROVINCE.

INDEPENDENT STUDY ADVISOR : PENPAKTR UTHIS. Ph. D. 124 pp.

The purpose of this independent study project was to compare scores on depression of persons with HIV between before and after receiving the empowerment program. The sample of 20 depressed persons with HIV who met the inclusion criteria were purposively recruited from out patient department, Krathumbane Hospital, Samutsakorn Province. The instruments used in this study was the empowerment program, which composed of 4 steps activities including nurse – patient relationship, building empowerment resources, building empowerment, and cognitive restructuring. Two monitoring questionnaires were Sources of power and Automatic Thought. Data were collected using Beck Depression Inventory. All instruments were validated for content validity by experts. The Chronbach's alpha coefficient reliability of the monitoring and data collecting questionnaires were .87, .82 and .81, respectively. Scores on depression were compared using paired dependent t – tests.

The finding revealed that scores on depression of persons with HIV were significant lower after receiving the empowerment program than that before at p .05 (\bar{X} = 6.80 and 20.50 respectively, $t = 13.383$)

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing Student's signature *Suysuda Pochnagone*

Academic year 2005

Advisor's signature..... *Penpaktr Uthis*

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ ผู้ซึ่งให้ความรู้ ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ชี้แนะแนวทางในการศึกษา เป็นทั้งแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ศึกษาเกิดความตั้งใจและมุ่งมั่น ตลอดจนให้ความเมตตา เอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ผู้ศึกษากราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญรัชชัย ประธานกรรมการสอบ และ อาจารย์ นายแพทย์ ธีระ ลีถนันทกิจ กรรมการสอบ รวมทั้งคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้ข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งให้กำลังใจในการศึกษาตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา กราบขอบพระคุณนายแพทย์ บุญชัย ตั้งสง่าศักดิ์ศรี ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลกระทุ่มแบน, หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล, หัวหน้ากลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน, นางสาวบุพผา ชื่นชม, เกสัชกรหญิง อัญชลี ลัดดาภิรมย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณกรมสุขภาพจิตที่สนับสนุนทุนการศึกษาหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช(แผน ข) คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท้ายที่สุดผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา และ บุตรที่ให้กำลังใจผู้ศึกษามาตลอด โดยเฉพาะ นายอำนาจ โภชนากรณ์ ผู้คอยให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจและกำลังกาย คำแนะนำช่วยเหลือตลอดการศึกษาจนกระทั่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่มีอยู่ในโครงการศึกษาอิสระนี้ ผู้ศึกษาขอบแต่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีภาวะซึมเศร้าทุกท่าน ให้มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์ตลอดไป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ

กิตติกรรมประกาศ.....ฉ

สารบัญ.....ช

สารบัญตาราง.....ณ

บทที่ 1 บทนำ.....1

 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1

 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....9

 แนวเหตุผลและสมมุติฐานการศึกษา.....9

 ขอบเขตการศึกษา.....12

 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....12

 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....14

บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....15

 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี.....16

 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า.....19

 การเสริมสร้างพลังอำนาจ.....35

 โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ.....49

 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....51

 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....55

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....56

 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....56

 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....57

 ขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา.....69

 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....76

 การวิเคราะห์ข้อมูล.....76

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....79

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....82

 สรุปผลการศึกษา.....85

 อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....91

สารบัญ (ต่อ)

รายการอ้างอิง.....	92
ภาคผนวก.....	102
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	103
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	105
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	110
ภาคผนวก ง ใบยินยอมประชากร.....	120
ประวัติผู้ศึกษา.....	124

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมิน แหล่งพลังอำนาจ และความคิดอัตโนมัติด้านลบ.....	76
ตารางที่ 2 ตารางแสดงลักษณะของกลุ่มตัวอย่างแสดงค่าเป็นร้อยละ.....	80
ตารางที่ 3 ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะซึมเศร้าก่อนและหลัง สิ้นสุดโปรแกรม.....	81
ตารางที่ 4 ตารางเปรียบเทียบคะแนนภาวะซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลัง ได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจและการปรับเปลี่ยนความคิด.....	110